

висловлюватися, співпрацювати з іншими дітьми, групами дітей, тобто мають ставати життєво компетентними. Такі риси формуються у дітей в процесі дорослішання дуже часто природнім шляхом, коли створюються умови для їх формування. Але ж існує багато випадків, коли належні умови не створюються з різних об'єктивних та суб'єктивних причин.

На сьогоднішній день соціальна цінність освіти визначається значущістю освіченості людини в суспільстві. З урахуванням цього пріоритетними завданнями сучасної освіти є **навчання навчатися, навчання працювати, навчання співіснувати і навчання жити.**

Навчання навчатися полягає у виробленні вміння оволодівати та оперувати найрізноманітнішою інформацією.

Навчання працювати має на меті ефективно оволодівати професійними навичками, вміння знаходити вихід у непередбачуваних виробничих ситуаціях, співпрацювати в колективі, співвідносити себе з конкретними ролями та ефективно їх виконувати.

Навчання співіснувати полягає у розвитку таланту до налагоджування соціальних, дружніх і родинних стосунків, персоніфікованих взаємин з іншими людьми. Завданням *навчання жити* є формування в людини цілісного світогляду і світосприйняття, вміння осмислено бачити особистісний сенс життя, прагнути до духовної зрілості, бути відповідальною за себе, усвідомлювати відповідальність за долю людства [4].

Формування соціально-комунікативної активності особистості проблема досить актуальна, і потребує вирішення на сучасному етапі розвитку освіти в цілому. Риси особистості, які є гарантом успішної соціалізації людини в умовах цивілізованого світу, утворюються через соціально-комунікативну активність, як незамінну здатність особистості. Інакші шляхи просто нівелюватимуть цінність освіти на сьогоднішній день.

Література

1. Аносов І. П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект. – К., 2003. – 392 с.
2. Кремень В. Г. Освіта й наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с. (Альма-матер)
4. Химинець В. В. – Інноваційна освітня діяльність. – Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. – 364с.
5. Якісна освіта – запорука самореалізації особистості: Наук. видання/ За заг. ред. С. М. Ніколаєнка, В. В. Тесленка. – К.: Пед. преса, 2007. – 176с.

***Анотація.** В статті освітлені поняття соціально-комунікативної активності личности; проблема формування соціально-комунікативної активності у молодших школярів на сучасному етапі розвитку освіти.*

***Ключевые слова:** соціально комунікативная активність, молодші школярі, освіта.*

***Annotation.** The concept of socially-communicative activity of personality is reflected in the article; problem of forming of socially-communicative activity at junior schoolboys on the modern stage of development of education*

***Keywords:** socially communicative activity, junior schoolboys, education.*

УДК 378.81

Вишневіська К.Г.

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

***Анотація.** В статті розглянуті питання формування культури спілкування засобами професійно – орієнтованого навчання.*

***Ключові слова:** культура спілкування, професійно – орієнтоване навчання.*

В сучасних умовах все більш гостро відчувається потреба в людях, які володіють культурою мовного спілкування та здатних вільно звертатися на іноземній мові. Інтернаціоналізація відносин в

діловому світі підвищує вимоги до якості навчання іноземній мові в умовах загальноосвітньої школи і визначає необхідність пошуку шляхів удосконалення рівня іншомовної комунікативної культури випускників сучасних вищих закладів. Відродження національної системи освіти потребує відходу від авторитарної педагогіки до підвищення культури спілкування, до відновлення гуманістичного навчання. Сучасне звертання до проблем навчання іноземній мові визначається не тільки ростом міжнародних контактів, але і якісними змінами у комунікації на іноземній мові, що забезпечують можливість взаєморозуміння представників різних культур. Одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні згідно з державною національною програмою “Освіта” є формування освіченої, творчої особистості. Однак цьому процесові поки що бракує цілеспрямованості та науково-методичного забезпечення та на нашу думку, науковому погляду з точки зору формування у молоді культури спілкування.

Розглянути проблему формування культури спілкування студентів засобами професійно – орієнтованого навчання

Зміст професійно – орієнтованого навчання характеризується розвиненою здатністю до розв’язання професійних задач, розвиненим мисленням і свідомістю. Ми розглядаємо професійно – орієнтоване навчання складне особистісне утворення, яке включає в себе структурні компоненти (які розглядаються далі), якості особистості та здатність до самовдосконалення; оволодіння знаннями з міжнародної економіки. На нашу думку, зміст професійно – орієнтованого навчання повинен включати соціально значущі мотиви професійної діяльності; педагогічні здібності; повнота, глибина економічних та психологічних знань та умінь; соціальну активність особистості майбутнього фахівця економіки.

Професійна діяльність складна динамічна система має свою специфіку, всі елементи взаємодіють між собою. В.О. Сластьонін вважає. Що в якості еталонної моделі спеціаліста виступає професіограма. Вона включає в собі опис професії, характеристику роботи, котру виконує людина, з точки зору соціально-психологічних, соціально-економічних, виробничо-технічних, санітарно-гігієнічних, фізіологічних вимог. При вивченні іноземної мови, на наш погляд в недостатній мірі використовуються вправи які сприяли формуванню культури мови. Це безумовно знижує професійний рівень майбутніх педагогів та їх готовність до іншомовного спілкування.

Здібність людини до комунікації визначається в психолого-педагогічних дослідженнях загалом як комунікативність (Г.М. Андреева, А.Б. Добровіч, Н.В. Кузьміна, А. Джекобі). Для того, щоб володіти комунікативністю, людина повинна оволодіти певними комунікативними уміньми.

Спираючись на концепцію спілкування, збудовану Г.М. Андреевой, ми виділяємо комплекс комунікативних умінь, оволодіння якими сприяє розвитку і формуванню особи, здібної до продуктивного спілкування. Дослідник виділяє наступні види умінь: 1) міжособової комунікації; 2) міжособової взаємодії; 3) міжособового сприйняття.

Перший вид умінь включає використання і невербальних засобів спілкування, передача раціональної і емоційної інформації і т.д. Другий вид умінь є здібністю до встановлення зворотного зв’язку, до інтерпретації значення у зв’язку із зміною навколишнього середовища. Третій вид характеризується умінням сприймати позицію співбесідника, чути його, а також імпровізаційною майстерністю, що включає уміння без попередньої підготовки включатися в спілкування і організувати його.

Володіння цими уміньми в комплексі забезпечує комунікативне спілкування [2,19]. Таким чином, володіння перерахованими уміньми, здатність встановлювати контакт з іншими людьми і підтримувати його була визначена як комунікативна компетентність поряд дослідників (Ю.М. Жуків, Л.А. Петровській, П.В. Растьянников і ін.).

Бути комунікабельним – означає бути схильним до спілкування з людьми, проявляти ініціативу у встановленні і підтримці контакту, хотіти і уміти передавати свої думки. Однією з головних якостей людини, здібної до спілкування, дослідники називають здібність до рефлексії, емпатію. Людина повинна зуміти поставити себе на місце іншої, проявити своє співпереживання і співчуття.

Учені також виділяють чотири основні стадії спілкування: 1) орієнтування в навколишніх умовах, дистанція взаємодії в залежності від мети, соціальний контекст (залежно від мети спілкування); 2) формування смислового змісту висловів (підбір лексики мовних оборотів і т.д.); 3) безпосередній хід спілкування, обмін висловами, орієнтованими на партнера, мовну взаємодію (сам комунікативний акт); 4) відключення від співбесідника, вихід

з ситуації [1, 23]. Так, видатні лінгвісти і психологи як П. Губерин (Югославія), П. Риван, Р. Мишеа, Ж. Гугенейм, А. Соважо (Франція), віддавали перевагу аудіо-візуальному методу навчання іноземної мови. Весь новий матеріал сприймається студентом на слух, а його значення розкривається за допомогою зорової невербальної наочності – діапозитивів, діафільмів, кінофільмів. Аналізуючи сучасну лінгвістичну, педагогічну, психологічну літературу такі автори, як С. Бацевич, Х. Рюкле, Дж. Серль, З. Чернишова, Т. Шмелева та інші визнають значущість графічних зображень, а також прикрас, татуювання на тілі, тощо. Усе це отримало назву невербальні повідомлення, які в свою чергу теж сприяють формуванню культури спілкування. Невербальні засоби спілкування – елементи комунікативного коду, які мають немовну (але знакову) природу і разом із засобами мовного коду служать для створення, передавання і сприйняття повідомлень [2, 59]. Встановлено, що різноманітні невербальні сигнали в спілкуванні несуть від 60% до 80% інформації. Це означає, що більша частина спілкування здійснюється без участі засобів мовного коду, але з орієнтацією на інші складові (малюнок, схему, таблицю, діаграми, фотографії та інш.)

Крім того, аналізуючи літературу пов'язану з вивченням графічної культури спілкування, ми прийшли до висновку, що мало уваги приділяють вивченню, використанню графічних зображень на заняттях. Використання графічних зображень, на наш погляд усуне цю проблему. Малювання графічних зображень буде сприяти інтенсивному засвоєнню навчального матеріалу. З досвіду роботи, ми використовуємо **такі вправи**: засвоєння учнями конфігурації букв іншомовного алфавіту в рецептивному та репродуктивному планах, а саме: зорове сприймання, розпізнавання та ідентифікація букв; називання усіх функціональних варіантів букви (великої, малої, друкованої, рукописної). **вправи з техніки читання ізольованих слів та словосполучень**: підібрати малюнки до названих учителем слів; змінюючи початкову літеру, утворити нові слова, напри.: make-take-... прочитати їх; відгадати пропущену літеру, прочитати слова: -er, -ake, -ook, -ar, -c-t, -b-x, -r-se, hous-, po-e; підібрати до слів відповідні малюнки (і навпаки). Прочитати слова; знайти вимовлене учителем слово серед ряду слів на картках; використовуючи картки з літерами, скласти пари слів з однією і тією ж голосною у відкритому і закритому складі. Прочитати слова; прочитати слова-іменники і підібрати до них відповідні прикметники (слова на картках або дві колонки слів на дошці); прочитати про себе словосполучення і підібрати до них відповідні малюнки (напр.: a short ruler, a long pencil, a black box, a red flower і т.п.); знайти “заховані” в оточенні інших літер слова і прочитати їх.

Вправи пов'язані з графічною культурою спілкування активність студентів

1. Перевір в географічному атласі або в енциклопедії як виглядають прапори наведених держав і розмалуй їх. Кожен з цих прапорів поділено на дві, три або чотири однакових частини. Студент аналізує малюнки, порівнює кольори, розмальовує малюнок.

Інформацію, що подана графічно, буде замінено на вислів в описовому коді розмовної мови.

2. Намалуйте рисунок на задану тему (діалог, монолог).

3. Представте в вигляді графічних малюнків свої відповіді на теми: “ my family “, “ my home”, “ my working day”, “ cities”.

4. для розвитку уміння творчого викладу думок пропонується завдання на домислення деталей, початку чи кінця запропонованого вчителем тексту з використанням малюнка, серії малюнків, діапозитивів тощо. Письмові роботи творчого та напівтворчого характеру виконуються спочатку за допомогою запитань до картин, малюнка, а далі без опори на них. **Завдання**: подивіться на дві метеорологічні карти і складіть метеобюлетені на вчорашній та завтрашній дні; дайте ваш коментар щодо картини, використовуючи прикметники у вищому та найвищому ступенях; намалуйте та напишіть, що ви бачите з вашого вікна; намалуйте художні персонажі і тайте їхні описи; намалуйте на папері початок – кінець тексту.

Розвитку пізнавальної та професійної діяльності, творчого самовираження майбутніх педагогів сприяють спеціальні завдання, що спонукають до багатоваріантного розв'язання. Дуже важливу роль відіграє творча обстановка у процесі навчання. Найефективнішими моделями навчання вважають організацію творчого пошуку на основі систематичного вирішення проблем за допомогою використання дидактичних ігор. В структурі дидактичної гри виділяють чотири етапи: орієнтація – представлення теми, що вивчається, характеристика імітації та ігрових правил, огляд загального ходу гри; підготовка до проведення – виклад сценарію, ігрових завдань в тому числі

графічних, ролей, процедур. Для проведення гри важливо детально опрацювати ігровий задум або сценарій, у якому мають бути відображені сюжетна схема, загальний план гри. Складаються вони з таких розділів, як опис ігрової обстановки, атрибутів гри, розроблення репертуару ігрових дій; створення методичних рекомендацій, вказівок для учасників гри; проведення гри – організація і фіксація ігрових дій, коригування неточностей тощо; обговорення гри – описовий огляд – характеристика “подій” гри та їх сприйняття неточностей учасниками.[2, 291]; наприклад: тема заняття “Архітектура Києва”. Студентам заздалегідь дається завдання підібрати архітектурні пам’ятки Києва. На карті міста нанести їх. Готовлячись до гри, студенти повинні знати основні стилі архітектури.

Учитель: У Києві відбувається міжнародний конгрес юних архітекторів. Завдання першій групі: З’ясуйте, які визначні місця хочуть побачити ваші нові друзі – юні архітектори із США. Порадьте їм, як туди дістатися. Нагадайте про правила руху в Україні.

Завдання другій групі: Ви приїхали із США. Скажіть, які визначні місця Києва ви хочете побачити. З’ясуйте, як туди дістатися. Доведіть, що ви знаєте правила руху в Україні. Одним із методів використання графічних моделей є використання фільмів, діафільмів в навчальному процесі при вивченні іноземної мови. Цикл роботи над темою складається з чотирьох етапів:

Презентація матеріалу. Студенти двічі переглядають новий фільм: вперше без звукового супроводу (для створення відповідної думки), вдруге – у супроводі запису діалогу на магнітній плівці.

Пояснення. Діафільм переглядається ще раз, кадр за кадром, а викладач перевіряє правильність розуміння відповідних реплік. У разі виникнення труднощів він пояснює незрозуміле за допомогою жестів, посиленням на деталі в кадрі.

Повторення. Студенти вчаться імітувати репліки діалогу посилаючись на графічне зображення. Діафільм переглядається стільки разів, скільки необхідно для того, щоб кожен міг правильно повторити речення за диктором.

Активізація. На цьому етапі фільм демонструється без звукового супроводу, а діалог повторюється в ролях.[3, 300].

Висновки. Професійно –орієнтоване навчання – це активне становлення особистості та реалізація професійних якостей, здібностей, вмінь. Перетворення особистості майбутнього фахівця через систему професійно спрямованих завдань та ставлення до суспільно-соціальних цінностей обраної професії. У результаті використання різноманітних графічних об’єктів (карт, схем, малюнків, діафільмів та інш.) ми констатували такі факти: зменшився час, за який студенти вивчають нові лексичні одиниці; висловлювання студентів стали більш оформленими з граматичного та лексичного боку; з’явилась зацікавленість до іноземної мови; покращилась підготовка до занять; підвищилась активність на заняттях. Таким чином, навчання студентів іншомовного спілкування з використанням графічних малюнків сприяє також комплексному розвитку особистості майбутніх педагогів, підвищує їх комунікативну культуру та професійний рівень.

Література

1. Алифанова Е.М. Формирование коммуникативной культуры детей средствами театрализованных игр. Дисс.- канд. пед. наук.- Волгоград, 2001.
2. Ф.С.Бацевіч. Основи комунікативної лінгвістики : Підручник. – К.: Видавничий центр “Академія,” 2004. – 344 с.
3. І.М.Дичківська. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид 2-у випр. І пре роб. /Кол. авторів під керівн. С.Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

Аннотація. В статті розглянуті особливості формування культури об’єкції студентів з допомогою використання професійно орієнтованого навчання.

Ключевые слова: культура об’єкції, професійно орієнтоване навчання.

Annotation. In article features of formation of culture of dialogue of students with the help of use of professionally focused training are considered.

Keywords: culture of dialogue, professionally.